

Stilistica modernă, anterior prezentată prin linii reci, trece la forme organice contemporane, bijuteriile devenind simbol al eleganței. Crearea unei bijuterii ca adevărat obiect de artă parcurge mai multe etape, nu totdeauna ceea ce este proiectat foarte frumos ajunge și podoabă la fel de elegantă. „Meșterul trebuie se demonstreze în creația sa ziua de azi, să prevadă ziua de mâine, creând arta care va fi martorul civilizației actuale pentru moștenitorii săi” [3, p. 55]

Bibliografie

1. ШАТАЛОВА, И.В., СКУРЛОВ, В., *Покупателю ювелирных изделий*, Экономика, Москва, 1990.
 2. УСЕНКО, В., *Ювелирные изделия и самоцветы*, Принт Мастер, Одесса, 1998.
 3. Anri de Mořan, *История декоративно – прикладного искусства*, Искусство, Москва, 1982.
- <http://www.artapeintelesultuturor.Blogspot.md>
<http://www.topfeminin.ro>

DEPĂȘIREA BLOCAJELOR IMAGINAȚIEI CREATIVE LA STUDENȚI PRIN INTERMEDIUL PICTURII DECORATIVE PE STICLĂ - POINT TO POINT

*Daniela ROȘCA-CEBAN, doctorand,
Olimpiada ARBUZ-SPATARI, dr., conf. univ.*

Summary

A person's vision, self-perception, and behavioral habits are being established for the most part of their of their childhood, and depends to a large extent on the nature and behavior of their parents and loved ones. When a person is dominated by logical thinking, he is too attached to the material world, he only believes in facts and limits his creative imagination. However, if the same person pays more attention to discovering his creative potential, then he will better perceive internal and external energies and will therefore be able to overcome internal blockage. Proper energy management can help overcome the blockage of creative imagination.

Examinarea blocajelor imaginației creative la studenți și depășirea acestora prin intermediul picturii decorative pe sticlă - point to point.

Multă vreme creația a fost considerată apanajul exclusiv al unei minorități restrânse. Distingând însă mai multe trepte calitative în creativitate și observând cum eforturile de gândire și obișnuința implica ceva nou, cel puțin pentru persoana aflată într-un impas, astăzi nu se mai face o separare neta între omul obișnuit și creator. Orice om normal poate realiza o îmbunătățire în munca sa, o mica inovație sau invenție. Ca dovadă că, în multe țări, numărul inventatorilor cu brevet e de ordinul zecilor și chiar al sutelor de mii. Pentru a se ajunge la o astfel de performanță, e nevoie de o preocupare specială, de condiții favorabile dezvoltării imaginației. Și, într-adevăr, asistăm astăzi la deschiderea unor „cursuri de creativitate” și chiar „școli de inventică”. Ce se poate face deci pentru stimularea creativității? Mai întâi, trebuie să fim conștienți și să combatem anumite piedici în calea manifestării imaginației, creativității. Asemenea obstacole exterioare sau inerente individului sunt denumite, de obicei, blocaje.

Blocajele creativității

1. Mai întâi, sunt amintite ***blocajele culturale***. ***Conformismul*** este unul din ele: dorința oamenilor ca toți cetățenii să se poarte și să gândească la fel. Cei cu idei sau comportări neobișnuite sunt priviți cu suspiciune și chiar cu dezaprobare, ceea ce constituie o descurajare pentru asemenea persoane.

2. ***Blocajele metodologice*** sunt acelea ce rezultă din procedeele de gândire. Așa e cazul rigidității algoritmilor anteriori. Se numește algoritm o succesiune determinată de operații permițând rezolvarea unei anumite categorii de probleme (așa sunt formulele matematice, un algoritm este „regula de trei simplă” etc). Noi suntem obișnuți să aplicăm într-o situație un anumit algoritm și, deși nu pare a se potrivi, stăruim în a-l aplica, în loc să încercăm altceva, dar el e

cunoscut mai ales printr-o activitate de grup, despre care vom vorbi imediat.

3) În fine, mai există și **blocaje emotive**, întrucât, așa cum se știe, factorii afectivi au o influență importantă: teama de a nu greși, de a nu se face de râs, poate împiedica pe cineva să exprime și să dezvolte un punct de vedere neobișnuit. De asemenea, graba de a accepta prima idee este greșită, fiindcă rareori soluția apare chiar de la început. Unii se descurajează rapid, dat fiind ca munca de creație, de inovație este dificilă și solicită eforturi de lungă durată. Și tendința exagerată de a-i întrece pe alții implică evitarea ideilor prea deosebite și dăunează procesului de creație [1, pp. 166-167].

În această ordine de idei, autorul Vîju C. prezintă clasificarea sa a blocajelor creativității, parțial completând ideile expuse mai sus. În viziunea ei, în manifestarea creativității pot apărea factori de blocaj generați de cauze diverse:

Factori de blocaj de natură emoțională: descurajare, neîncredere în propriile capacități, egocentrismul, individualismul, teama de a fi diferit decât cei din grupul său, teama de eșec, de dezaprobare socială, tendința exagerată de a-i întrece pe alții, dependența excesivă față de opiniile altora etc.

Factorii afectivi au o influență importantă, iar teama de a nu greși, de a nu face rău, poate împiedica pe cineva să exprime și să dezvolte un punct de vedere neobișnuit. De asemenea, graba de a accepta prima idee ca fiind greșită, fiindcă rareori soluția apare chiar de la început. Unii se descurajează rapid, dat fiind că munca de creație, de inovație este dificilă și solicită eforturi de lungă durată. Și tendința exagerată de a-i întrece pe alții implică evitarea ideilor prea deosebite și dăunează procesului de creație.

Blocaje provocate de factorii educativi: profesori, părinți etc.:

- orientarea excesivă a studenților asupra succesului, în sensul atingerii performanțelor școlare cât mai înalte;
- orientarea studenților după colegii de aceeași vârstă;
- sublinierea permanentă a apartenenței la un sex sau altul;

- accentul exagerat pe competiție sau pe cooperare;
- considerarea indivizilor divergenți ca fiind anormali;
- critica prea matură a ideilor;
- conduita non-creativă a profesorului etc. [4].

O clasificare mai detaliată o găsim la autorul Popescu G. Ea a realizat o investigație a blocajelor creativității, la diverși autori deducând următoarea structură a blocajelor creativității, sistematizare ce este frecvent amintită de diverși autori:

1. *Blocaje culturale*

– conformismul, cei care se comportă diferit sunt sancționați de ceilalți, priviți cu suspiciune și, în consecință, persoanele creative sunt descurajate; atitudinile pe care le putem include aici sunt: dorința de a se conforma modelelor sociale, de apartenență, conformism la ideile vechi, slabă capacitate de a transforma sau modela ideile, încredere exagerată în statistici și experiența trecută, sentimentul că îndoiala este un inconvenient social;

– neîncrederea în imaginație, în fantezie, prin acordarea unei atenții exagerate raționamentelor, unde putem include: primordialitatea factorilor practici în luarea deciziilor, slaba capacitate de a modifica ideile, încredere exagerată în rațiune.

2. *Blocaje emoționale*, printre care amintim:

- teama de a nu greși;
- teama de a fi minoritar;
- graba de a accepta prima idee;
- descurajarea rapidă;
- tendința exagerată de a-i întrece pe alții;
- capacitatea redusă de a se destinde, de a lăsa incubația să lucreze.

3. *Blocaje metodologice* sunt cele ce reflectă procedeele de gândire:

– rigiditatea algoritmilor folosiți anterior sau insistența în aplicarea acelorași algoritmi pe care i-am mai folosit în situații în care nu sunt potriviți;

- fixitatea funcțională este folosirea obiectelor potrivit funcției lor obișnuite, fără a încerca să le utilizăm și în alt mod;
- critica prematură, evidențiată de Al. Osborn, este frânarea sugestiilor ce pot apărea pentru rezolvarea diferitelor probleme.

4. *Blocaje perceptiv:*

- incapacitatea de a se interoga asupra evidentului;
- incapacitatea de a face distincția dintre cauză și efect;
- dificultăți în definirea problemei;
- dificultăți în defalcarea problemei în elementele sale componente, care ar putea fi abordate mai ușor;
- dificultatea de a distinge între fapte și problemă;
- discordanță între proiectul realizat și cel personal.

4. *Blocaje legate de relația individ – grup:*

- lipsa de comunicare, care poate avea formele: comunicare imposibilă din cauza discordanței limbajului, vocabularului; comunicare incompletă; comunicare deformată, denaturată voluntar;
- marginalizarea individului creativ, întrucât comportamentul său nu respectă normele sociale;
- lipsa de autenticitate, datorită presiunilor exercitate de constrângerile sociale sau culturale;
- izolarea, fie datorită respingerii de către ceilalți, fie din inițiativă personală determinată de teama de a nu greși;
- dependența încurajată de grup, obținută prin intermediul recompenselor și pedepselor, a informațiilor, a căilor financiare [2, pp. 45-46].

Revenind la Vîju, observăm că preîntâmpinarea și **înlăturarea factorilor de blocaj** se poate realiza prin redefinirea periodică a unor concepte, idei, obiecte și fenomene, încurajarea rezolvării euristice a problemelor, pe bază de imaginație și fantezie, antrenarea studenților la activități instructiv-educative care stimulează dezvoltarea unei atitudini creatoare.

Modalități de depășire a blocajelor creativității:

Pentru a dezvolta creativitatea în învățământ, în primul rând, trebuie schimbat climatul, pentru a elimina blocajele culturale și emotive, puternice în școala din trecut. Se cer relații destinate, democratice, între studenți și profesori, ceea ce nu înseamnă a coborî statutul social al celor din urmă.

Apoi, modul de predare trebuie să solicite participarea, inițiativa studenților; este vorba despre acele metode active, care ar trebui să fie folosite cât mai intens în procesul educației din unitățile de învățământ. Deloc de neglijat, fantezia creatoare trebuie și ea apreciată corespunzător, alături de temeinicia cunoștințelor, de raționamentul riguros și spiritul critic.

O altă modalitate de a înlătura blocajele creativității la studenți, ar fi ca profesorii să se implice, deoarece ei pot face foarte mult pentru stimularea creativității studenților.

Cercetările pe această temă au arătat că atitudinea pozitivă a profesorului față de creativitate este unul dintre cei mai importanți factori; care facilitează creativitatea și diminuează timiditatea copiilor. Condiția primă a dezvoltării creativității elevului este ca profesorul să știe ce înseamnă a fi creativ, să aibă cunoștințe de bază despre creativitate, despre psihologia creativității, despre posibilitățile de dezvoltare a acesteia în procesul de învățământ. Altfel, el nu va putea încuraja ceva ce nu înțelege sau despre care nu știe mare lucru.

Este, de asemenea, necesară respectarea de către profesor a personalității creatoare a elevului. Acest lucru nu este ușor dacă ne gândim la faptul că studenții creativi pun întrebări incomode, oferă soluții inedite de rezolvare a problemelor, nerespectând procedeele stereotipe, sunt de o curiozitate uneori supărătoare și sunt nonconformiști. Din păcate, de multe ori, sistemul educațional nu numai că nu încurajează, ci inhibă creativitatea studenților, prin cultivarea unui comportament conformist. De asemenea și părinții trebuie să fie alături de copii, să-i încurajeze, să creadă în ei și-n ideile lor. Să nu le ceară să atingă performanțe peste puterile lor, sau

să-i demotiveze atunci când ei se îndreaptă către un domeniu cu care ei nu sunt de acord, domeniul artelor, de exemplu, pe motiv că artele nu sunt importante. Talentul unui copil trebuie cultivat pe acea arie unde copilul respectiv dovedește că are înclinație, că posedă aptitudinile necesare [4].

Autorul Rosanes K. propune metode mai inedite de a depăși blocajele creativității. Făcând o prezentare pe pagina UCREATIVE, el ne propune ideile ce urmează:

Periodic la oamenii creativi, apar acele zile în care creierul pare mort. Nu apar idei, nu există combustibil creativ, în timp ce gândirea apasă cu termenele proiectelor în derulare. În mod obișnuit, această situație este cunoscută sub numele de bloc creativ, mulți se confruntă cu acest tip de situație, fie cauzate de probleme personale, blocaj mental, bariera emoțională, defalcare în comunicare etc. Toți oamenii din industria creativă experimentează. Un scriitor, designer, pictor, sculptor sau chiar un director artistic se confruntă cu această situație frustrantă. Cu toate că blocul de creație este inevitabil și apare în fața noastră din când în când, această situație nu ar trebuie să fie ignorată pentru că poate fi într-o măsură dăunătoare.

Dacă o persoană se simte blocat și nu știe de unde să înceapă și de la ce idei, atunci ea se confruntă cu un bloc de creație.

Aici sunt zece dintre cele mai comune și eficiente modalități de a depăși blocajul creativ (bazat din experiențele personale) pentru a aduce înapoi acea mică scânteie de creativitate de care este nevoie!

1. Autoevaluarea

Înainte de a purcede la orice acțiuni, încercați să vă autoevaluați. Meditați asupra următoarelor întrebări:

- *De ce nu sunt motivat?*
- *Ce blochează drumul meu spre ideea de care am nevoie?*
- *Eu omit ceva, ce anume?*

Este important să se răspundă la întrebările de mai sus, înainte de a face concluziile că v-ați confruntat cu un blocaj creativ.

2. Lectura

Lectura este întotdeauna una dintre sursele cele mai eficiente de inspirație. Cărțile și revistele sunt în partea de sus a listei mele. Citit o ficțiune, carte pentru copii ilustrată, un catalog de fotografie sau o revista de modă. Cărțile de ficțiune vor stimula imaginația creativă, în timp ce revistele vor spori judecata în design.

3. *Căutare a inspirației în Internet și în afara acestuia*

Există întotdeauna ceva mai mult pe Internet decât filme și muzică. Există numeroase bloguri și portofolii online, care prezintă cele mai bune realizări în lumea designului. Încercați să le răsfoiți pentru găsi condimentul creativ de care aveți nevoie în lucrul vostru. Sau mai bine, vizitați cea mai apropiată galerie de artă și inspirați-vă. Ce-mi place cel mai mult în galeriile de artă și muzee, este că avem posibilitatea de a vedea operele de artă reale, iar mie personal aceste vizite îmi dau acel sentiment creativ, de care are nevoie fiecare artist plastic și simplu amator. Este ca și cum ai avea acea conexiune instantanee cu artistul, doar prin admirarea operelor lui.

4. *Grifonajul pe hârtie*

Luăți un creion și o foaie de hârtie, apoi începeți să grifonați. Schițați tot ce aveți în minte. Prin aceasta, puteți dezvolta abilitățile de desen și grifonaj, aleatoriu rezultatul ar putea fi un ingredient eficient în formularea conceptului dvs. de design. Acesta este motivul pentru care schițarea este întotdeauna un factor important în fiecare proces de creație.

5. *Pauză, plimbare sau vacanță*

Închide-ți PC-ul vostru pentru un timp. Ieșiți la plimbare și încercați să observați lucrurile minunate din afara locului vostru de muncă, pe care le omiteți în fiecare zi. Relaxați-vă. Faceți o pauză de o zi sau două, sau plecați într-o scurtă vacanță, aceste zile vă pot reîncărca energia creativă, iar când veți reveni la locul de muncă, veți simți un nou val creativ!

6. *Audierea muzicală*

O altă modalitate eficientă de a lupta cu blocajele creative este de a asculta muzică. Eu, de obicei, pornesc difuzoarele în volum

mare, de fiecare dată când am de lucru în design. Ritmul melodiei mă activează, totodată furnizează creativitatea în creierul meu. Uneori, unele dintre opere de artă și desenele mele sunt inspirate de piesele ce sună în timp ce lucrez. Această metodă a fost eficientă pentru mine, astfel merită încercată!

7. Sociabilitatea, comunicarea cu persoane din alt domeniu de activitate

O conversație cu alte persoane din afara serviciului sau domeniului în care activați, vă pot ajuta să găsiți idei care ar putea facilita depășirea blocajului creativ. Ce este important în comunicarea cu alte persoane este faptul că această comunicare vă poate genera o idee proprie la baza căreia pot sta ideile sau gândurile persoanelor cu care discutați.

O conversație informală cu pasagerii din transportul public ar putea să formeze acea scânteie creativă de care aveți nevoie.

8. Acordarea întrebărilor, investigații

Vă confrunțați cu un blocaj creativ, probabil, pentru că nu adresați suficiente întrebări cu privire la proiectul dumneavoastră. Care este publicul țintă? Ce au nevoie?

Faceți mai multe investigații cu privire la proiectul dumneavoastră. Cum alți designeri fac acest lucru? O scânteie creatoare pornește de la un concept bine planificat și o idee, înainte de a lua creionul și hârtia în mână.

9. Somn liniștit

Odihniți-vă și dormiți bine. Dormiți corespunzător normelor. Conform unui studiu, citat într-un articol din The New York Times, cei care au dormit mai mult au demonstrat o activitate mentală mai bună, inclusiv capacitatea de a face conexiuni noi între idei separate. Cu alte cuvinte, oamenii sunt mai creativi după somn. Somnul va reîncărca nu numai corpul vostru, dar și capacitatea creierului de a genera rapid idei noi.

10. Jocul

Muncește intensiv. Joacă mai intensiv. Joaca nu este doar pentru copii, dar și pentru adulți, în special cei care au nevoie să fie creativi. Într-o convorbire TED de Tim Brown, CEO al IDEO, el a menționat că „crearea unui birou în care oamenii au siguranța și confortul pentru a juca și nefiind judecați, permite lucrătorilor să ia mai multe decizii riscante și creative”. Am un set de figurine anime în zona mea de lucru. Ori de câte ori mă simt mai puțin creativ, joc tir cu ele, iar înapoi revin la lucru cu un sentiment mai creativ. Jocul este calea spre curiozitate, descoperire și creativitate.

Majoritatea sfaturilor de mai sus au fost utile pentru autor în depășirea blocajelor creative, indiferent de modalitățile care le alegeți, atâta timp cât acestea aduc spre dezvoltarea creativității, ele merită încercate [3].

Analizând metodologia de depășire a blocajelor creativității, propuse de Rosanes K., și făcând un raport la domeniul nostru al creației, noi propunem o strategie la care vor apela studenții ce se confruntă cu blocajele creative. Deși propunerea noastră este diferită din punct de vedere al execuției, totuși noi propunem studenților să apeleze la subconștientul lor și să exploreze cele mai întunecate elemente ale procesului creativ, de la depășirea blocajelor creative până la modul în care se confruntă cu propriile dubii, cu autoevaluarea și cu opiniile obiective și subiective ale celor din jur. Pe lângă toate acestea, noi recomandăm un exercițiu care va putea ajuta studenții să depășească blocajele creative.

Unii specialiști în domeniu recomandă întreruperea procesului de muncă atunci când studentul simte un blocaj creativ, în timp ce alții consideră că blocajul va trece de la sine, fără a întreprinde măsuri imediate de depășire a acestuia, și procesul de muncă nu trebuie să fie întrerupt.

Frica de critică este unul dintre inamicii creativității, deși unii studenți ignoră criticile străinilor sau colegilor și țin cont doar de plăcerea și mulțumirea de la procesul creativ, alții sunt influențați, fapt care denotă aspectul pasiv sau refuzul procesului creativ.

Ceea ce face acest exercițiu demn de menționat este faptul că multe dintre competențele formate în urma acestui exercițiu se pot aplica la fel de bine și în alte domenii, de la domeniul artistico-plastic până la științe ale educației.

Pictura decorativă pe sticlă *point to pint* este una dintre tehnicile care sunt ideale pentru începători în domeniul creativ. Tehnica este destul de simplă și accesibilă, totodată setul de materiale necesar este destul de mic. Desigur este nevoie de un efort pentru a obține rezultatele măștrilor consacrați acestui domeniu. Dar abilitatea vine cu timpul și experiența.

La nivelul *blocajelor culturale*, din fericire, studenții instituțiilor cu profil artistic, inclusiv studenții Facultății Arte Plastice și Design, nu se confruntă cu *conformismul*, deoarece în cadrul instituției sunt agreate manifestările inedite ale studenților și sunt apreciate orice apariții nonconformiste.

Tehnica picturii decorative pe sticlă, prin valorificarea ornamentului indian, permite studentului, la etapa incipientă, să își formeze propria idee în baza celor existente, astfel *neîncrederea în propria imaginație* va fi evitată.

La nivelul *blocajelor emoționale*, exercițiul pe care îl propunem presupune decorarea unui platou cu ornamente indiene, materialele utilizate permit înlăturarea oricăror greșeli, în caz că acestea apar, de aici rezultă că *teama de a nu greși*, va fi evitată, odată ce orice moment neprevăzut poate fi cu ușurință înlăturat. Tema aleasă este comună întregului grup care studiază *cursul pictura decorativă pe sticlă*, astfel sarcina și cerințele sunt identice față de fiecare student, nelăsând loc pentru *teama de a fi minoritar*.

În procesul realizării lucrării de curs, studenții vor avea ca sarcină realizarea căutărilor grafice și cromatice. Din toate schițele va fi aleasă lucrarea cea mai reușită și potrivită, *astfel graba de a accepta prima idee* va fi evitată.

Exercițiul propus este aplicat la studenții anului II, sem. 1, și va fi prima lor experiență a tehnicii date. Indiferent de nivelul

primului rezultat, toți studenții vor fi încurajați, deoarece acest exercițiu are ca scop nu doar depășirea blocajelor creativității, ci și formarea competențelor de bază a tehnicii respective. Acest tip de activitate este destul de simplu, nu necesită o pregătire prealabilă, iar calitatea primului produs creativ, în cazul dat, nu este cel mai important aspect al procesului. Astfel *studentul nu se va descuraja* în această activitate creativă.

Din perspectiva *tendinței exagerate de a-i depăși pe alții*, chiar și nesănătoasă, concurența nu va afecta toți studenții în același mod. Vor exista mereu studenți care „reușesc” să performeze indiferent de mediul la care este expus, cei care reușesc în ciuda mediului, nu datorită lui.

În această diversitate de personalități, îi vom întâlni și pe acei studenți pe care un nivel ridicat de adrenalină și palpitația unui mediu activ îi motivează. Global însă, depresia și anxietatea sunt la un nivel culminant, ceea ce demonstrează că majorității noastre îi prieste un mediu prietenos și cald, unuia anxios și agresiv. Din păcate, nu avem instrumentele pentru a vedea cum s-ar fi dezvoltat studentul nostru într-un mediu diferit, așadar ne putem alimenta cu ideea că au devenit cea mai bună variantă a lor. Ceea ce nu ne putem permite însă, având acest context riscant, este să externalizăm procesul educațional. Este nevoie să fim continui vigilenți, pentru a acționa acolo unde vedem necesar, nu pentru a reacționa când nu mai avem de ales [5].

Bibliografie

1. Cosmovici, A., Psihologia generală, Ed. Polirom, Iași, 1996.
2. Popescu, G., Psihologia creativității, Editura Fundației România de Măine, București, 2007.
3. Rosanes, K., Beating Creative Block: 10 Ways to Bring Back Creativity 2013Disponibil
<http://www.ucreative.com/articles/beating-creative-block-10-ways-to-bring-back-creativity/> (vizitat 27.03.2017/ 9:46).

4. Blocajele creativității Disponibil
<http://corneliaviju.blogspot.md/2014/11/blocajele-creativitatii.html>
(vizitat 27.03.2017/ 9:46).

5. Concurența sănătoasă vs. Concurența nesănătoasă Disponibil:
<http://gustdefericire.ro/?p=714> (vizitat 27.03.2017/ 18:12).

ASPECTELE EVOLUTIVE ALE TAPISERIEI ÎN DEZVOLTAREA ARTEI TEXTILE

Vasile GRAMA, lector universitar

Summary

The beautiful and many accomplishments that took place with the passage of time in the tapestry are remarked and appreciated by all the lovers and promoters of this wonderful field illustrating a special activity and spiritual dedication. The most important fact, or rather the main pillar, of contemplating wonderful works of art is the creator's inner and emotional attitude.

Frumoasele și multiplele realizări ce au avut loc, odată cu trecerea timpului, în domeniul tapiseriei artistice, sunt remarcate și apreciate de toți iubitorii și promotorii acestui minunat gen de artă care ilustrează o deosebită activitate și dăruire sufletească. Cel mai important fapt demonstrat, sau, mai bine zis, pilon principal al contemplării minunatelor opere de artă este atitudinea lăuntrică și emoțională a creatorului.

La etapa actuală, în sfera culturii artistice, o atenție deosebită se acordă studierii artei decorative și designului textil. Aceste opere sunt create pentru satisfacerea cerințelor atât materiale cât și spirituale ale omului. Arta decorativă aplicată este una dintre cele mai importante sfere ale artei și culturii artistice [7].

Omul a simțit dorința de a-și exprima prin artă gândirile și preocupările încă din comuna primitivă. Desenele acestei perioade ne dezvăluie spiritul de observație și simțul artistic al oamenilor acelor vremuri. Dorința omului de a-și îmbunătăți în permanență